ชะอฺบาน ประตูสู่เราะมะฎอน

[ไทย]

شعبان : بوابة إلى رمضان

[باللغة التايلاندية]

นุมาน อิสมาอีล สะอะ

نعمان إسماعيل سعد

ตรวจทาน: ซุฟอัม อุษมาน

مراجعة: صافي عثمان

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการเผยแพร่และสอนอิสลาม อัร-ร็อบวะฮฺ กรุงริยาด

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1429 – 2008

islamhouse.com

อัลหัมดุลิลลาฮฺ มวลการสรรเสริญทั้งหลายเป็นสิทธิแห่งอัลลอฮฺ เศาะละวาตและสลามต่อเราะซูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม และบรรดาเศาะหาบะฮฺของท่าน ตลอดจนผู้ที่เจริญรอยตามแบบอย่างของท่านจวบจนวันกิยามะฮฺ

1. ความหมายของคำว่า “ชะอฺบาน”

คำว่า **ชะอฺบาน** เป็นคำเอกพจน์ คือชื่อหนึ่งในบรรดาชื่อเดือนของอิสลาม เป็นเดือนลำดับที่ 8 ตามปฏิทินอิสลาม อยู่ระหว่างเดือนเราะญับกับเดือนเราะมะฎอน

ส่วนสาเหตุที่เรียกเดือนนี้ว่า **ชะอฺบาน** เป็นเพราะในเดือนนี้ชาวอาหรับจะกระจายกันออกไปหาน้ำ หรือกระจัดกระจายกันออกไปทำสงคราม (มาจากรากศัพท์เดิมของคำว่า **تشعب القَوم** (อ่านว่า ตะชะอะบะ อัลเกามุ) **أي تفرق** หมายถึง แยกย้าย หรือกระจัดกระจายออกไป) (ดู ฟัตหุลบารีย์ เล่ม4 หน้า 251) หลังจากที่พวกเขาได้หยุดพักจากการทำสงครามในเดือนเราะญับเพราะเป็นเดือนหะรอมหรือเดือนต้องห้ามทำสงคราม

อุละมาอ์บางท่านระบุว่า สาเหตุที่เรียกเช่นนั้น เพราะเดือนนี้ปรากฏอยู่ช่วงกลางระหว่างเดือนเราะญับกับเดือนเราะมะฎอน (มาจากรากศัพท์เดิมของคำว่า **الشِعب** อ่านว่า อัชชะอะบุ หมายถึง ช่วงที่อยู่ระหว่างสองไหล่ หรือสองเขาสัตว์)

2. การเตรียมพร้อมในเดือนชะอฺบาน

ชะอฺบานคือประตูสู่เดือนเราะมะฎอนเป็นเดือนที่ใกล้เคียงกับเราะมะฎอนมากที่สุด จึงเป็นโอกาสเดียวจะเตรียมตัวเข้าสู่เดือนเราะมะฎอนในทุกๆ ด้าน

ท่านซะละมะฮฺ อิบนุ สุฮัยล์ (บ้างว่า อิบนุ กุฮัยล์) “เดือนชะอฺบานคือเดือนแห่งนักอ่านอัลกุรอาน“

ท่านอัมร์ อิบนุ ก็อยส์ นั้น เมื่อชะอฺบานมาเยือนท่านจะปิดร้านที่ใช้ค้าขาย เพื่อให้เวลากับการอ่านอัลกุรอาน

จากคำกล่าวของอุละมาอ์ข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า พวกเขาได้เตรียมตัวอย่างจริงจังในการต้อนรับเดือนเราะมะฎอนแม้จะมีเวลาอีกหนึ่งเดือนก็ตาม

3. ความประเสริฐของเดือนชะอฺบาน

มีหะดีษมากมายที่รายงานถึงความประเสริฐของเดือนชะอฺบาน มีทั้งที่เป็นหะดีษเศาะฮีหฺ หะดีษหะสัน หะดีษเฎาะอีฟ (อ่อน) และหะดีษเมาฎูอฺ (หะดีษปลอม) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1. การถือศีลอดในเดือนชะอฺบาน

รายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮา เล่าว่า “ท่านนบีได้ถือศีลอดในเดือนนี้จนกระทั่งพวกเรากล่าวว่า ท่านไม่ได้ละศีลอดเลย และท่านนบีไม่ได้ถือศีลอดจนกระทั่งพวกเรากล่าวว่าท่านไม่ได้ถือศีล

อดเลย และฉันไม่เคยเห็นท่านนบีถือศีลอดเต็มเดือนนอกจากเดือนเราะมะฎอน และฉันไม่เคยเห็นท่านนบีถือศีลอดดอย่างมากมายนอกจากเดือนนี้ชะอฺบาน" (อัลบุคอรีย์ 1833, มุสลิม 1956)

3.2 การอภัยโทษของอัลลอฮฺในค่ำคืนที่ 15 ของชะอฺบาน

รายงานจากท่านอบูมูซา อัลอัชอะรีย์ จากท่านเราะซูลลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กล่าวความว่า "**แท้จริงอัลลอฮฺจะมองดูในค่ำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน ดังนั้นพระองค์จะทรงให้อภัยแก่ทุกสรรพสิ่งที่พระองค์ทรงสร้างนอกจากผู้ที่ตั้งภาคี(มุชริก) หรือคนที่เป็นศัตรูกัน**" (รายงานโดยอิบนุมาญะฮฺ, อัลอัลบานีย์กล่าวว่าหะดีษนี้เป็นหะดีษหะสัน ดู อัสสิลสิละฮฺ อัศเศาะฮีหะฮฺ หมายเลข 1144)

อย่างไรก็ตามหะดีษนี้และหะดีษอื่นๆ ในลักษณะเดียวกันยังมีความขัดแย้งระหว่างบรรดาอุละมาอ์ถึงระดับความถูกต้องของมัน ตามที่อิบนุ เราะญับได้ระบุไว้ใน ละฏออิฟ อัลมะอาริฟ

อิบนุ ดิห์ยะฮฺ ได้กล่าวว่า "เหล่าอุละมาอ์เกี่ยวกับสายรานได้ระบุว่า ไม่มีหะดีษใดเกี่ยวกับคืนนิศฟูชะอฺบาน ที่เป็นหะดีษทถูกต้องเลย" (อัลบาอิษ อะลา อินการ อัลบิดะอฺ ของ อิบนุ ชามะฮฺ หน้า 127)

4. การถือศีลอดในดือนชะอฺบาน

4.1 สุนนะฮฺให้ถือศีลอดในเดือนชะอฺบาน

การถือศีลอดในเดือนชะอฺบานถือว่าเป็นสุนนะฮฺของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ที่ควรปฏิบัติตามยิ่ง เนื่องจากมีหะดีษที่รายงานด้วยสายรายงานที่เศาะฮีหฺ ที่รายงานโดยท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮา เล่าว่า "ท่านนบีได้เคยถือศีลอดในเดือนนี้จนกระทั่งพวกเรากล่าวว่า ท่านไม่ได้ละศีลอดเลย และท่านนบีเคยไม่ถือศีลอดในเดือนนี้จนกระทั่งพวกเรากล่าวว่าท่านไม่ได้ถือศีลอดเลย และฉันไม่เคยเห็นท่านนบีถือศีลอดเต็มเดือนนอกจากเดือนเราะมะฎอน และฉันไม่เคยเห็นท่านนบีถือศีลอดดอย่างมากมายนอกจากเดือนนี้คือชะอฺบาน" (อัลบุคอรีย์ 1833, มุสลิม 1956)

ในอีกสายรายงานหนึ่งของมุสลิม 1957 "ท่านนบีได้ถือศีลอดทั้งเดือนชะอฺบาน และท่านนบีได้ถือศีลอดทั้งเดือนนอกจากวันน้อยนิด(ที่ท่านไม่ได้ถือศีลอด)"

ส่วนวิธีการถือศีลอดของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในเดือนนี้ มีทัศนะที่แตกต่างกันไป โดยสรุปแล้ว ท่านนบีไม่ได้ถือศลอดตลอดทั้งเดือนชะอฺบาน แต่ท่านนบีจะถือศีลอดในเดือนนี้มากกว่าเดือนอื่นๆ (ทัศนะของอุละมาอ์ส่วนหนึ่ง อาทิ อับดุลลอฮฺ อิบนุ มุบาร็อก)

ท่านอิมาม อิบนุ เราะญับ ได้อธิบายถึงความประเสริฐของการถือศีลอดในเดือนชะอฺบานนี้ว่า "การถือศีลดอดในเดือนชะอฺบานนั้นดีกว่าการถือศีลอดในเดือนที่ทรงห้ามการทำสงคราม (อัชฮุรฺ อัลหุรุม) และเป็นสุนัตที่ดีที่สุดเนื่องจากอิบาดะฮฺทุกอย่างที่ใกล้เคียงกับเดือนเราะมะฎอน จะก่อนหรือหลังเราะมะฎอนก็ตามแต่ระดับความประเสริฐของมันเหมือนกับระดับความประเสริฐของการละหมาดสุนัตเราะวาติบกับการละหมาดฟัรฎูจะก่อนหรือหลังละหมาดก็ตามแต่ และมันจะช่วยเติมเต็มในส่วนที่ขาดหรือบกพร่องไปในส่วนที่เป็นฟัรฎู เช่นเดียวกับการถือศีลอดก่อนเราะมะฎอนและหลังเราะมะฎอน ในเมื่อการละหมาดสุนัตเราะวาติบเป็นสุนัตที่

ดีที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการละหมาด ดังนั้นการถือศีลอดก่อนเราะมะฎอนและหลังเราะมะฎอนก็เป็นสุนัติที่ดีที่สุดที่เกี่ยวข้องกับการถือศีลอดเช่นเดียวกัน" (ดู ละฏออิฟ อัลมะอาริฟ)

ส่วนสาเหตุที่ว่า ทำไมท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้ถือศีลอดในเดือนชะอฺบานนี้มากกว่าเดือนอื่นๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้บรรดาอุละมาอ์ได้มีทัศนะดังนี้

1. เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ไม่สามารถถือศีลอด 3 วัน ประจำเดือนได้เนื่องจากท่านมีภารกิจและการเดินทางไกล(มุซาฟิร) ดังนั้นท่านจึงมารวบรวมทั้งหมดไว้ในเดือนนี้ เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม นั้นจะปฏิบัติสิ่งที่เป็นสุนัตต่างๆ ทั้งหมด เมื่อท่านได้ละทิ้งเพราะเหตุจำเป็นท่านก็จะชดใช้แทนในช่วงเวลาอื่น

2. เพราะภรรยาของท่านส่วนใหญ่จะถือศีลอดชดเชยในเดือนแห่งนี้ ท่านจึงถือศีลอดด้วย แต่เป็นทัศนะที่ขัดแย้งกับที่มีรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮา ที่ระบุว่า นางเจตนายืดเวลาถือศีลอดชดเชยมาไว้ในช่วงท้ายของปี เพื่อที่จะได้ถือศีลอดพร้อมๆ กับท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ในเดือนชะอฺบาน

3. เพราะเป็นเดือนที่คนทั่วไปมักจะหลงลืมจากการถือศีลอด และเป็นเดือนที่อะมัลในรอบปีจะถูกยกขึ้นไปยังอัลลอฮฺ นี่เป็นเหตุผลที่มีน้ำหนักที่สุด ดังมีรายงานจากหะดีษของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม จากอุสามะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮุ ความว่า "**เดือนชะอฺบานแห่งนี้เป็นเดือนที่หลายคนหลงลืมมัน ซึ่งอยู่ระหว่างเดือนเราะญับและเดือนเราะมะฎอน มันเป็นเดือนที่อะมัลต่างๆ จะถูกยกขึ้นไปยังองค์อภิบาลแห่งสากลโลก ดังนั้นฉันจึงพอใจที่จะให้อะมัลของฉันถูกยกขึ้นสู่พระองค์ในสภาพที่ฉันกำลังถือศีลอดอยู่**" (อันนะสาอีย์ 2357)

4.2 การเจตนาเริ่มถือศีลอดหลังครึ่งเดือนของชะอฺบาน

การถือศีลอดในเดือนชะอฺบานถือว่าเป็นสุนนะฮฺของท่านนบี แต่ประเด็นที่สำคัญประการหนึ่ง คือการเจตนาเริ่มถือศีลอดหลังจากครึ่งเดือนแรกของชะอฺบานผ่านไปแล้ว

ท่านอิหม่าม อิบนุ มุลักกิน ซึ่งเป็นอุละมาอ์ในสังกัดมัซฮับชาฟิอีย์ ได้อธิบายว่า "แท้จริงเมื่อครึ่งหลังของเดือนชะอฺบานมาถึง การเจตนาเริ่มถือศีลอดถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องห้าม ซึ่งเป็นทัศนะของบรรดาอุละมาอ์มุหักกิกูน(อุละมาอ์ผู้ตรวจสอบหลักฐานต่างๆ) ในมัซฮับของเรา(มัซฮับชาฟิอีย์) ดังหะดีษที่รายงานโดยอบูฮุร็อยเราะฮฺ เล่าว่า ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้กล่าวความว่า "**เมื่อถึงครึ่งเดือนของชะอฺบาน จงอย่าได้ถือศีลอด**" (รายงานโดยอัต-ติรมิซีย์ 738 และอบู ดาวูด 2337 ดู อิอฺลาม ฟะวาอิดอุมดะติลอะห์กามของอิบนุ มุลักกิน เล่ม 5 หน้า 159-169)

อย่างไรก็ตาม การถือศีลอดที่ถูกห้ามในข้างต้นคือกรณีที่มีเจตนาและเจาะจงว่าจะเริ่มการถือศีลอดหลังจากวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบานเป็นต้นไป ส่วนกรณีที่ไม่ได้มีเจตนาที่จะเริ่มถือศีลอดหลังจากวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบานดังกล่าว ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุมัติ

4.3 การถือศีลอดชดเชย (เกาะฎออ์) ในเดือนชะอฺบาน

การถือศีลอดชดเชย (เกาะฎออ์) สำหรับผู้ที่ได้ละทิ้งศีลอดในเดือนเราะมะฎอนถือว่าเป็นสิ่งที่จำเป็น (วาญิบ) ซึ่งมีระยะเวลาที่ยาวนานเป็นปี กล่าวคือเดือนชะอฺบานคือเดือนสุดท้ายที่สามารถถือศีลอดชดเชยได้ หากพ้นเวลาดังกล่าวโดยไม่มีเหตุจำเป็น อาทิ ป่วยหรืออื่นๆจะต้องถูกปรับและต้องได้รับบาป และหากไม่ชดเชยจนถึงเดือนเราะมะฎอนปีหน้า เขาจะต้องขออภัย (เตาบัต) ต่ออัลลอฮฺ และถือศีลอดชดเชยพร้อมกับต้องให้อาหารแก่ผู้ยากไร้ (ฟากิรฺมิสกีน) ทุกวันตามที่จำนวนวันที่เขาได้ละทิ้ง (ตามทัศนะของอิมามชาฟิอีย์ อิมามมาลิก และอิมามอะหฺมัด)

4.4 การถือศีลอดในช่วงท้ายของเดือนชะอฺบาน (1-2 วัน ก่อนเข้าเราะมะฎอน)

การถือศีลอดในช่วงท้ายนี้ แบ่งออกเป็น 3 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 ถือศีลอดด้วยการเนียตว่า ข้าพเจ้าถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอน เพื่อเผื่อว่าอาจจะเข้าเดือนเราะมะฎอน กรณีนี้ ถือว่าเป็นสิ่งต้องห้าม (หะรอม)

กรณีที่ 2 ถือศีลอดเพราะมีการนะซัรไว้ หรือเพื่อชดเชย (เกาะฎออ์) ที่ขาดไป หรือเพื่อทดแทนกรณีที่ผิด (กัฟฟาเราะฮฺ) กรณีนี้ ถือว่าเป็นสิ่งอนุญาต (ยะญูซ)

กรณีที่ 3 ถือศีลอดสุนัตทั่วๆไป (สุนัตมุฏลัก) กรณีนี้ มีทัศนะที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. ถือว่าเป็นสิ่งที่มักรูฮฺ เพราะมีคำสั่งให้เว้นว่างจากการถือศีลอดระหว่างชะอฺบานกับเราะมะฎอน ถึงแม้ว่าเขาจะปฏิบัติมาเป็นประจำอย่างต่อเนื่องก็ตาม (ทัศนะของ อัลหะสัน)

2. ถือว่าเป็นสิ่งที่อนุญาต (ทัศนะของอิมามมาลิก)

3. สามารถทำได้ (อนุญาต) ถ้าเป็นการถือศีลอดที่เขาเคยปฏิบัติมาเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง (ทัศนะของอิมามชาฟิอีย์, เอาซาอีญ์ และอิมามอะหฺมัด)

5. อุตริกรรม (บิดอะฮฺ) ในเดือนชะอฺบาน

หากจะมองถึงกิจกรรมหรืออิบาดะฮฺที่มีการยึดปฏิบัติในบ้านเมืองเราในเดือนชะอฺบานนี้แล้ว เราพบว่ามีการปฏิบัติอิบาดะฮฺมากมาย อาทิ มีการอ่านยาซีนในค่ำคืนที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน มีการละหมาดในรูปแบบเฉพาะ และมีการเลี้ยงอาหาร เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาอย่างละเอียดว่ามีที่มาที่ไปอย่างไร

5.1 การปฏิบัติอิบาดะฮฺในค่ำคืนที่ 15 (คืนนิศฟุชะอฺบาน)

การอ่านอัลกุรอานไม่ว่าจะเป็นสูเราะฮฺใดถือว่าเป็นอิบาดะฮฺที่ดีเลิศที่สุดในจำนวนบรรดาซิกิรฺทั้งหลาย ดังที่ท่านอิหม่าม อันนะวะวีย์ ได้กล่าวไว้ว่า “การอ่านอัลกุรอานคือซิกิรที่ดีที่สุด”

ถึงกระนั้นก็ตามแต่ การอ่านอัลกุรอานไม่ได้มีการกำหนดเจาะจงเวลาเป็นการเฉพาะที่ชัดเจน และมีการกำหนดสถานที่อ่านที่ชัดเจน เช่นเดียวกับการกำหนดเจาะจงอ่านสูเราะฮฺยาซีนในค่ำคืนดังกล่าวเป็นการเฉพาะ เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่เคยปรากฏแบบอย่างจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม

และเศาะหาบะฮฺ ถึงแม้ว่าจะมีหะดีษบางส่วนที่กล่าวถึงความประเสริฐในค่ำคืนดังกล่าว แต่หะดีษดังกล่าว **ล้วนเป็นหะดีษที่มีสายรายงานอ่อน** ไม่สามารถนำมาเป็นหลักฐานอ้างอิงและยืนยันถึงความประเสริฐและส่งเสริมให้กระทำดังกล่าวได้ อาทิ หะดีษที่รายงานโดย อิบนุ มาญะฮฺ ที่มีความว่า “**เมื่อค่ำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบานได้มาถึง พวกท่านจงลุกขึ้น (ทำอิบาดะฮฺ) ในยามค่ำคืนนั้น และจงถือศีลอดในเวลากลางวันของมัน**” ซึ่งเป็นหะดีษเฎาะอีฟอาจถึงขั้นเมาฎูอฺ (ดู ละฎออิฟ อัลมะอาริฟ ของ อิบนุ เราะญับ และอัสสิลสิละฮฺ อัฎเฎาะอีฟะฮฺ ของ อัลอัลบานีย์ 2132)

5.2 การเจาะจงละหมาดกิยามุลลัยในค่ำคืนวันที่ 15 ชะอฺบาน

การละหมาดกิยาลุมลัยหรือตะฮัจญุด เป็นอีกอิบาดะฮฺหนึ่งที่ควรส่งเสริมและเป็นหนึ่งในการละหมาดที่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ไม่เคยทอดทิ้ง และเป็นสิ่งที่มุสลิมทุกคนสามารถทำได้ไม่ว่าในคืนใดก็ตาม โดยไม่จำเป็นต้องมีการกำหนดเจาะจงค่ำคืนใดค่ำคืนหนึ่งเป็นการเฉพาะ หรือเจาะจงละหมาด ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่ง และการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นมุสตะหับบะฮฺ

อย่างไรก็ตาม การเจาะจงทำอิบาดะฮฺในค่ำคืนของวันที่ 15 ชะอฺบานเป็นการเฉพาะ เนื่องเพราะเชื่อว่ามีความประเสริฐเหลื่อมล้ำกว่าค่ำคืนอื่นๆ หรือมีความเชื่อว่ามีผลบุญมากมายมหาศาลนั้น เป็นสิ่งที่ไม่เคยมีปรากฏในแบบฉบับของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม และเศาะหาบะฮฺ แต่เพื่อความชัดเจนมากขึ้นจึงต้องแบ่งประเด็นการละหมาดกิยามุลลัยหรือตะฮัจญุดในเดือนนี้ออกเป็น 3 กรณีด้วยกัน

กรณีที่ 1 กรณีที่ละหมาดเป็นประจำอยู่แล้ว ประจวบเหมาะกับการมาถึงของเดือนชะอฺบาน และประจวบเหมาะกับการมาถึงค่ำคืนที่ 15 ของชะอฺบาน ในกรณีนี้ถือว่าไม่เป็นไร เพราะเป็นการละหมาดที่เคยปฏิบัติอย่างเป็นกิจวัตรอยู่แล้ว และไม่ถือว่าเป็นการอุตริแต่ประการใด

กรณีที่ 2 กรณีที่ไม่ได้ละหมาดเป็นประจำอย่างเป็นกิจวัตร แต่มารอเจาะจงละหมาดเฉพาะในค่ำคืนของวันที่ 15 ชะอฺบานนี้ เพราะมีความเข้าใจว่าจะมีผลบุญมากมายมหาศาล กรณีนี้ถือว่าเป็นสิ่งที่ไม่มีแบบอย่างที่ถูกต้องจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม แม้ว่าจะมีหะดีษที่บ่งบอกถึงความประเสริฐในการลุกขึ้นทำอิบาดะฮในค่ำคืนแห่งนี้ก็ตาม แต่หะดีษเหล่านั้นล้วนเป็นหะดีษที่เฎาะอีฟมากๆ ซึ่งไม่สารามรถนำเป็นหลักฐานอ้างอิงได้

กรณีที่ 3 กรณีที่มีการเจาะจงละหมาดด้วยการกำหนดจำนวนร็อกอัตที่แน่นอน อาทิ 1,000 หรือ 100 ร็อกอัต และย้อนกลับไปกลับมาจนถึงจำนวนที่กำหนดไว้ กรณีนี้ถือว่าเป็นการละหมาดที่อุตริที่ใหญ่หลวงเพราะไม่มีในแบบฉบับของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม แม้ว่ามีการอ้างถึงหะดีษที่ระบุถึงการละหมาดในลักษณะดังกล่าว

ท่านอิมามอันนะวะวีย์กล่าวว่า “การละหมาดที่เรียกว่าละหมาดเราะฆออิบและการละหมาดอัลฟิยะฮฺในค่ำคืนวันที่ 15 ชะอฺบาน 100 ร็อกอัตนั้น ทั้งสองละหมาดนี้เป็นสิ่งที่อุตริ(บิดอะฮฺ)และน่ารังเกียจ และอย่าไปหลงเชื่อกับการที่ละหมาดทั้งสองถูกกล่าวถึงในหนังสือ “กูตุลกุลูบ และ อิหฺยาอุอุลุมมิดดีน” และอย่าไป

หลงเชื่อกับหะดีษที่กล่าวถึงเรื่องดังกล่าว เพราะทั้งหมดนั้นเป็นสิ่งที่จอมปลอม (บาฏิล)..." (ดู อัลมัจญ์มูอฺ เล่ม 7 หน้า 61)

ท่านอิมาม อัลอิรอกีย์ กล่าวว่า "หะดีษต่างๆ ที่กล่าวถึงการละหมาดในค่ำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน ล้วนแต่เป็นหะดีษปลอม (เมาฎูอฺ) และเป็นสิ่งที่โกหก (อุปโลกน์ขึ้นมา) ทั้งสิ้น"

ท่านอิมาม อบูชามะฮฺ กล่าวว่า "แท้จริงมีสายรายงานที่เกี่ยวกับการละหมาดในค่ำคืนวันที่ 15 ชะอฺบาน สองหะดีษซึ่งทั้งสองหะดีษนั้น ล้วนแต่เป็นหะดีษปลอม"

ท่านอิมามอัชเชากานีย์กล่าวว่า "หะดีษที่กล่าวถึงในเรื่องดังกล่าวเป็นหะดีษเมาฎูอฺ(หะดีษปลอม)" (อัลฟะอาวิด อัลมัจญ์มูอะฮฺ หน้า 15)

6. อะกีดะฮฺและความเชื่อเกี่ยวกับเดือนชะอฺบาน

หนึ่งในความเชื่อที่ไม่ถูกต้องคือ ความเชื่อที่ว่าในเดือนนี้อัลลอฮฺจะทรงกำหนด (ตักดีร) ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะเกิดขึ้นในรอบปี ซึ่งความจริงค่ำคืนแห่งการกำหนด (ตักดีร) นั้นคือค่ำคืนแห่งลัยละตุลก็อดรฺในเดือนเราะมะฎอนดังที่ปรากฏในอัลกุรอาน สูเราะฮฺ อัลก็อดรฺ

7. หะดีษเฎาะอีฟ (อ่อน) และเมาฎูอฺ (หะดีษปลอม) เกี่ยวกับเดือนชะอฺบาน

ในเดือนชะอฺบานแห่งนี้มีรายงานหะดีษที่แสดงถึงความประเสริฐมากมายต่างๆ นานา ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วหรือเกือบทั้งหมดเป็นหะดีษเฎาะอีฟ(อ่อน) และหะดีษเมาฎูอฺ (หะดีษปลอม) และต่อไปนี้คือหะดีษบางส่วนที่จะนำเสนอให้ได้รับทราบและได้พิจารณาพร้อมๆกัน ดังนี้

7.1 หะดีษเฎาะอีฟ (หะดีษอ่อน)

1. การขอดุอาอ์ด้วยสำนวนดุอาอ์

« اللَّهم بارِك لنا ِفي رجب وشعبانَ وبلغنا رمضانَ »

ความว่า "โอ้อัลลอฮฺ ขอพระองค์ทรงประทานความเป็นสิริมงคล(บะรอกะฮฺ)แก่พวกเราในเดือนเราะญับและชะอฺบาน และจงนำพาพวกเราให้ถึงเดือนเราะมะฎอนด้วยเทอญ"

หะดีษนี้รายงานโดยอะนัส อิบนุ มาลิก บันทึกโดยอัลบัซซาร และอัตเฏาะบะรอนีย์ในหนังสืออัลเอาสัต และอัลบัยฮะกีย์ในหนังสือ ฟะฎออิล อัลเอากอต

ท่านอิหม่ามอิบนุ หะญัร อัลอัสเกาะลานีย์กล่าวว่า "หะดีษดังกล่าวเป็นหะดีษเฎาะอีฟ เพราะมีหนึ่งในสายรายงานที่ชื่อ ซะอีด อิบนุ อบีย์ รุกอฏ เป็นนักรายงานที่เฎาะอีฟ"

อิหม่ามบุคอรีย์กล่าวว่า บุคคลดังกล่าวเป็น "มุงกะรุลหะดีษ" เช่นเดียวกับอันนะสาอีย์ที่กล่าวว่า บุคคลดังกล่าวฉันไม่รู้จักว่าเขาคือใคร

อิบนุ หิบบานกล่าวว่า "ไม่มีการนำมาเป็นหลักฐานกับการรายงานของบุคคลดังกล่าว"

(ดู เพิ่มเติม อัลอัซการ ของ อันนะวาวีย์, มีซาน อัลอิอฺติดาล ของ อัซซะฮะบีย์ เล่ม 3 หน้า 96, เฎาะอีฟ อัลญามิอฺ อัศเศาะฆีร ของ อัลอัลบานีย์ หมายเลข 4395)

2. หะดีษที่มีใจความว่า

“**แท้จริงอัลลออฺลฮฺจะทรงลงมายังฟากฟ้าโลกในค่ำคืนที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน ดังนั้นพระองค์จะทรงอภัยโทษมากกว่าจำนวนแพะที่มีอยู่ในเผ่าของกัลบ์**” (หะดีษเฎาะอีฟ รายงานโดยอิบนุ มาญะฮฺ 1389)

7.2 หะดีษเมาฎูอฺ (หะดีษปลอม)

1. หะดีษที่มีใจความว่า “**เราะญับคือเดือนของอัลลอฮฺ ชะอฺบานคือเดือนของนบี และเราะมะฎอนคือเดือนของประชาชาติฉัน**” อิหม่าม อิบนุ หะญัร อัลอัสเกาะลานีย์กล่าวว่า หะดีษดังกล่าวเป็นหะดีษเมาฎูอฺ (หะดีษปลอม)

2. หะดีษที่มีใจความว่า

“**เดือนที่ถูกคัดเลือกจากอัลลอฮฺคือ 1) เดือนของอัลลอฮฺ (เราะญับ) ผู้ใดเชิดชูเดือนเราะญับแท้จริง (เท่ากับว่า) เขาได้เชิดชูอัลลอฮฺ และอัลลอฮฺจะทรงตอบแทนเขาด้วยสวนสวรรค์ของพระองค์ และเขาจะเป็นผู้ที่พระองค์ทรงพอพระทัยเป็นอย่างยิ่ง 2) ชะอฺบานคือเดือนของฉัน และผู้ใดที่เชิดชูเดือนชะอฺบาน แท้จริง (เท่ากับว่า) เขาได้เชิดชูฉัน และอัลลอฮฺจะทรงตอบแทนผู้ที่ให้การเชิดชูฉันในวันกิยามะฮฺ ...**”

อิมาม อิบนุ หะญัร อัลอัสเกาะลานีย์กล่าวว่า หะดีษดังกล่าวเป็นหะดีษเมาฎูอฺ (ปลอม) เช่นเดียวกับอัลบัยฮะกีย์ที่กล่าวว่า หะดีษข้างต้นคือหะดีษเมาฎูอฺ

3. หะดีษที่มีใจความว่า

“**อุปมาความประเสริฐของเดือนเราะญับกับเดือนอื่น ๆ นั้นอุปมาความประเสริฐของอัลกุรอานที่มีเหนือบทซิกิรฺทั่วไป และอุปมาความประเสริฐของเดือนชะอฺบานกับเดือนอื่น ๆ อุปมาความประเสริฐของนบีมุหัมหมัดที่มีเหนือบรรดานบีท่านอื่น ๆ**” อิบนุ หะญัร ระบุใน ตับยีน อัลอุญบ ว่าเป็นเมาฎูอฺ

4. หะดีษที่มีใจความว่า

“**เมื่อค่ำคืนครึ่งเดือนชะอฺบานได้มาถึง พวกท่านจงลุกขึ้นในเวลากลางคืน (เพื่อทำอิบาบะฮฺ) และจงถือศีลอดในเวลากลางวัน**“ (หะดีษเมาฎูอฺ รายโดยอิบนุ มาญะฮฺ 1388)

5. หะดีษที่มีใจความว่า

“ผู้ใดที่อ่านสูเราะฮ กุลฮุวัลลอฮุ (อัลอิคลาศ) หนึ่งพันครั้งในการละหมาด 100 ร็อกอัต ในค่ำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบานเขาจะไม่ตายไปนอกจากว่าอัลลอฮฺจะทรงยกให้มลาอิกะฮฺ 100 ตนมาแจ้งข่าวดีแก่เขา และอีก 30 มลาอิกะฮฺที่ทำให้เขาพ้นจากไฟนรก...” (หะดีษเมาฎูอฺ บันทึกโดยอิหม่ามอัสสุยูฏีย์ ใน อัลละอาลีย์ อัลมัศนูอะฮฺ ฟี อัลอะหาดีษ อัลเมาว์ฎูอะฮฺ เล่ม 2 หน้า 59)

6. หะดีษที่มีใจความว่า

“ผู้ใดที่ละหมาดในค่ำคืนวันที่ 15 ของเดือนชะอฺบาน จำนวน 2 ร็อกอัต โดยอ่านซูเราะฮฺ กุลฮุวะลอฮฺ(อัลอิคลาศ) จำนวน 30 ครั้ง ในทุกๆ ร็อกอัต เขาจะไม่ออกไป(ตาย)นอกจากว่าจะได้เห็นที่พำนักของเขาในสวนสวรรค์” (หะดีษเมาฎูอฺ บันทึกโดยอิหม่ามอัสสุยูฏีย์ ใน อัลละอาลีย์ อัลมัศนูอะฮฺ ฟี อัลอะหาดีษ อัลเมาว์ฎูอะฮฺ เล่ม 2 หน้า 59)

8. บทสรุป

การเตรียมความพร้อมสู่เดือนเราะมะฎอนด้วยการถือศีลอดตั้งแต่เนิ่นๆในเดือนชะอฺบานเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริม ส่วนอิบาดะฮฺอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการถือศีลอด ไม่เป็นที่ควรส่งเสริม เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติที่เศาะฮีหฺจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม และเศาะหาบะฮฺ อีกทั้งยังอาจเป็นสิ่งที่อุตริขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้อง วัลลอฮุอะลัม

ขออัลลอฮฺทรงประทานความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ฉันและพี่น้องของฉันด้วยเถิด อามีน

*****

หมายเหตุ

ข้อมูลในบทความนี้อ้างอิงและเรียบเรียงจากเว็บไซต์ www.saaid.net ท่านสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จาก URL นี้ : http://saaid.net/mktarat/12/8.htm